

SKOGSMÄSTARPROGRAMMET
Examensarbete 2011:14

När har juridiska personer beviljats förvärvstillstånd av lantbruksfastigheter?

*When legal persons have been allowed to acquire
agricultural properties*

Mats Nilsson

När har juridiska personer beviljats förvärvstillstånd av lantbruksfastigheter?

When legal persons have been allowed to acquire agricultural properties

Mats Nilsson

Handledare: Torgny Söderman

Examinator: Eric Sundstedt

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Grundnivå med minst 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav

Kurstitel: Kandidatarbete i Skogshushållning

Kurskod: EX0624

Program/utbildning: Skogsmästarprogrammet

Utgivningsort: Skinnskatteberg

Utgivningsår: 2011

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: jordförvärvslag, jordförvävsordning, särskilda skäl

Sveriges lantbruksuniversitet
Skogsvetenskapliga fakulteten
Skogsmästarskolan

FÖRORD

Detta examensarbete omfattar 15 högskolepoäng på C-nivå inom ämnet skogshushållning och är den avslutande delen på min utbildning till Skogsmästare vid SLU Skogsmästarskolan i Skinnskatteberg.

Uppdragsgivare till arbetet är Areal. Handledare på Areal har varit Martin Lindskog och vid SLU Torgny Söderman.

Syftet med examensarbetet har varit att studera hur bifall respektive avslag har fördelat sig då juridiska personer har sökt förvärvstillstånd på lantbruksfastigheter som sålts för ett värde över 10 miljoner kronor. Sedan med hjälp av detta urval se huruvida besluten harmoniserar med jordförvärvslagen och om den uppfyller det syfte den är tänkt att göra. Extra vikt har lagts på punkten särskilda skäl.

Jag vill också rikta ett stort tack till Fredrik Luhr på Areal och Marianne Eriksson för deras delaktighet i arbetet.

Uppsala 2011-04-04

Mats Nilsson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	iii
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	v
1. ABSTRACT	1
2. INLEDNING	3
2.1 Bakgrund	3
2.2 Begreppen fastighet och förvärvstillstånd	3
2.3 Jordförvärvslagen	4
2.4 Glesbygdsområde och omarronderingsområde	4
2.5 Historia	5
2.6 Förvärvstillstånd för juridiska personer	7
2.7 Syfte	7
3. AVGRÄNSNING OCH METODER	9
3.1 Avgränsning	9
3.2 Metoder	9
4. RESULTAT	11
4.1 6§ 1st 1,2p (Jordförvärvslag 1979:230)	11
4.2 6§ 2 st 1p (Jordförvärvslag 1979:230)	12
4.3 6§ 2 st 2p (Jordförvärvslag 1979:230)	13
4.4 6§ 2 st 3p (Jordförvärvslag 1979:230)	14
4.5 6§ 2 st 4p (Jordförvärvslag 1979:230)	14
4.6 8§ (Jordförvärvslag 1979:230)	15
4.7 Särskilda skäl	16
4.7.1 Dnr 02-9461/08, Bifall	16
4.7.2 Dnr 02-10684/08, Bifall	16
4.7.3 Dnr 02-11482/08, Bifall	17
4.7.4 Dnr 02-3378/09, Bifall	17
4.7.5 Dnr 02-6155/09, Bifall	18
4.7.6 Dnr 02-7673/09, Bifall	19
4.7.7 Dnr 02-10498/09, Bifall	19
4.7.8 Dnr 02-1750/10, Bifall	20
4.7.9 Dnr 02-2525/10, Bifall	20
4.7.10 Dnr 02-3513/10, Bifall	21
4.7.11 Dnr 02-7453/08, Avslag	21

4.7.12 Dnr 02-5876/09, Avslag.....	22
4.7.13 Dnr 02-9377/09, Avslag.....	23
4.7.14 Dnr 02-1473/10, Avslag.....	24
4.7.15 Dnr 02 - 3399/10, Avslag.....	24
4.7.16 Dnr 02 - 4599/10, Avslag.....	25
4.7.17 Dnr 02 - 5320/10, Avslag.....	25
4.7.18 Dnr 02-13179/10, Avslag.....	26
4.7.19 Dnr 02-13840/10, Avslag.....	26
5. DISKUSSION	27
5.1 6§ 1st 1,2p.....	27
5.2 6§ 2st 1p.....	27
5.3 6§ 2st 2p.....	28
5.4 6§ 2st 3p.....	28
5.5 6§ 2 st 4p.....	29
5.6 Slutsatser.....	30
5.6.1 Kompensationsförvärv, längre än fem år	30
5.6.2 Allmänna intressen	30
5.6.2 Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och livsmedelsförädlade produktion på orten.....	31
5.6.3 Transportköp.....	31
5.6.4 Kapitalkrävande fastigheter	31
5.6.5 Harmoniserar lag och beslut.....	32
5.7 Jordförvärvslagen, en blick framåt.....	32
6. SAMMANFATTNING	35
7. KÄLLFÖRTECKNING.....	37
7.1 Litteratur	37
7.2 Internet	37
7.3 Förvärvstillstånds ärenden.....	37

1. ABSTRACT

The purpose of this report is to study when and why legal persons have been allowed to acquire agricultural properties.

The ownership of agricultural property is governed by the Land Acquisition Act. The reason for this is because they want to limit legal person ownership of agricultural properties. It is believed that a large proportion of private ownership is healthy and stimulating for the Swedish countryside.

There are some exceptions in which legal persons may be able to acquire. This is a review over decisions taken by the authorities. In this report I have studied purchases made between 2008 and 2010. After summarizing those results I compared them against the Land Acquisition Act.

My final conclusion is that the authorities followed the law and reasoning in their decision in the same manner as the legislature had in mind.

2. INLEDNING

2.1 Bakgrund

Sverige består idag av ca 45 miljoner ha mark och vatten. Av denna yta utgör det privata ägandet ca 43 %, mark ägd av aktiebolag ca 30 %, mark ägd av staten 18 % och mark ägd av kyrkan och dödsbon de resterande 9 %. (SCB, Markanvändning i Sverige 2008). Av denna areal är 31 miljoner ha fördelade på ca 328 000 registrerade lantbruksfastigheter. Ser man till antalet registrerade brukningsenheter är det ca 308 000 (SCB, Lantbruksenheten 2007). Anledningen till detta är att en brukningsenhet kan bestå av flera lantbruksfastigheter. Av dessa 328 000 lantbruksfastigheter ägs ca 266 000 av fysiska personer, resterande ägs av juridiska personer i form av staten, bolag, kyrkan, kommuner, dödsbon mm. (SCB, Lantbruksenheten)

Denna ägarstruktur har sedan länge reglerats av myndigheter genom jordförvärvslagen. (Jordförvärvslag 1979:230, förkortat JFL). Det finns tre huvudsyften med denna reglering: (Prop. 1990/91:155 sid 32).

- att gynna bosättning och sysselsättning i glesbygd
- att skapa en bättre ägarstruktur i omarronderingsområden
- att begränsa juridiska personers äganderätt

Ytterligare syften med lagen är att främja sambandet mellan ägandet, boendet och brukandet av lantbruksfastigheterna. (Prop. 1990/91:155 sid 32). Ett tidigare examensarbete visar dock att ägandet i stor utsträckning inte påverkar sysselsättning i glesbygd utan snarare att det är aktiviteten på fastigheten, då främst skogsfastigheter som gör det. (Leander, 2007). De flesta åtgärder utförs idag av entreprenörer oberoende av om ägaren är fysisk eller juridisk person.

2.2 Begreppen fastighet och förvärvstillstånd

Det finns fyra fastighetstyper i Sverige: (Julstad, 2005)

- Mark – eller vattenområde som är horisontellt avgränsad.
- Utrymme som inrymmer byggnad eller annan anläggning eller del därav och som är avgränsad både horisontellt och vertikalt. (3D fastighet)
- Andelsfastighet
- Fiskefastighet

I detta arbete inriktar jag mig enbart på fastighetstypen mark – eller vattenområde som är horisontellt avgränsat och är registrerad som lantbruksenhet. För att vara registrerad som lantbruksenhet måste fastigheten vara minst två ha stor och bestå av ägoslaget skog och/eller inägomark (bete eller åkermark). (Skogsstatistik årsbok 2010 sid 26)

Förvärvstillstånd är ett tillstånd som ges av antingen länsstyrelsen eller jordbruksverket (Jordförvävsordning 2005:522 3,4§§). Förvärvstillstånd av lantbruksenheter krävs för enskild person då fastigheten ligger i glesbygdsområde och personen inte är folkbokförd i den kommun där fastigheten ligger. Har förvärvaren gjort klart att denne kommer bosätta sig i kommunen inom de närmaste 12 månaderna efter att förvärvet gjorts behövs inget förvärvstillstånd (JFL 4,5§§). Det räcker inte med att man skrivit en s.k. bosättningsåtagande, utan man måste också på annat sätt bevisa att man verkligen skall bosätta sig inom kommunen. (Länk A). Förvärvstillstånd prövas också då fastigheten ligger i ett omarronderingsområde eller om förvärvaren är en juridisk person som förvärvar från en fysisk person eller dödsbo (JFL 4§).

Prövningen görs alltså i följande fall:

- förvärv i glesbygd
- förvärv i omarronderingsområde
- förvärv i hela riket som utgörs av juridisk person

Förvärv mellan juridiska personer prövas bara då det sker i glesbygd – eller omarronderingsområden.

2.3 Jordförvärvslagen

Jordförvärvslagen gäller vid köp, byte och gåva av fastigheter som är taxerade som lantbruksenhet. (JFL 1,2 §§) Lagen tillämpas också då förvärv genomförs med hjälp av fastighetsbildningsåtgärder. Vid ombildning av fastighet gäller JFL vid fastighetsreglering enligt Fastighetsbildningslag 1970:988 (förkortat FBL) 5kap 20 §. Med fastighetsreglering menas att mark vid förvärv kan överföras från en fastighet till en annan.

Vid nybildning gäller JFL vid avstyckning, FBL 10kap 3§. Lagen tillämpas bara då det avstyckade området avser jordbruks eller skogsmark och området också kommit i särskild ägares hand.

2.4 Glesbygdsområde och omarronderingsområde

Sverige är ett stort land med stora områden som är glest befolkade. Det finns olika definitioner för vad glesbygd är. I JFL definierar man det som *”stora sammanhängande områden med gles bebyggelse och långa avstånd till sysselsättning eller service och skärgårdsområde, om det är av regional-*

politisk betydelse att sysselsättning eller bosättning inom områdena främjas” (JFL 1§). De områden som enligt jordförvärvslagen klassas som glesbygd är redovisade i Jordförvärvsordningen 2005:522 1§.

Omarronderingsområden definieras som *”område med mycket stark ägosplittring för vilket länsstyrelsen har fastställt en plan för rationalisering av ägostrukturen”.*(JFL 1§). I dessa områden vill man på sikt skapa en bättre ägostruktur för att kunna bruka marken mer rationellt. Vilka områden som i jordförvärvslagen klassas som omarronderingsområden redovisas i Jordförvärvsordningen 2005:522 1§.

2.5 Historia

Lagen har sina rötter i den s.k. bolagsförbudslagen som uppkom i början av 1900-talet, närmare bestämt 1906. Målet med lagen var att förhindra att sågverken, som växt sig stora, skulle köpa upp stora arealer skogsmark i norra Sverige, som behövdes för att tillgodose sina råvarubehov. Lagen inskränkte kraftigt företagets möjligheter att förvärva jord - och skogsmark från fysiska personer.

Denna lag ersattes sedan 1945 med den första jordförvärvslagen. Denna lag hade som syfte att bevara jorden i den jordbrukande befolkningens hand. (SOU 2001:38 sid 58).

Den första jordförvärvslagen var bara tänkt att gälla i tre år vilket ledde till att en ny lag trädde i kraft 1948. Med hjälp av 1948 års lag kunde lantbruksnämnden tvångsinlösa fastigheter på kronans vägnar som man ansåg behövdes för jordbrukets strukturrationalisering. Syftet var främst att motverka olämpliga förvärv, då främst spekulationsförvärv och kapitalplaceringar.

Lagen var oförändrad fram till 1955 då nästa jordförvärvslag kom. I denna lag skrevs det in att förvärvstillstånd kunde vägras om fastigheten kunde användas för att underlätta bildandet *”av till storlek och ägoanordning ändamålsenliga brukningsenheter”*. (SOU 2001:38 sid 58).

I lagen fanns också att läsa att tillstånd kunde vägras om det fanns misstanke om spekulationsförvärv eller om det fanns risk att fastigheten skulle misskötas.

Jordförvärvslagen 1955 kom att gälla under tio år innan den ersattes. I juni 1965 kom den nya lagen vars största syfte var att hindra jordförvärv som hindrade statens insatser till stöd för rationalisering av skog - och jordbruksfastigheter. Tillstånd kunde i denna lag också vägras *”om det fanns anledning att anta att förvärvarens huvudsakliga syfte med förvärvet inte var att själv yrkesmässigt och varaktigt ägna sig åt driften på egendomen”*. (SOU 2001:38 sid 59).

Den 1 juli 1979 kom den jordförvärvslag som ligger till grund för dagens lagstiftning. Riklinjerna i 1979 års lag var att främja ett rationellt nyttjande av landets naturliga resurser för jordbruksproduktion. *”Lagen skulle främja uppkomsten och rationaliseringen inom jord - och skogsbruket och då främst familjeföretag”* (SOU 2001:38 sid 59-60).

I och med 1979 års lag stärktes kravet för juridiska personers möjlighet till förvärv. Juridiska personer var nu tvingade att alltid söka förvärvstillstånd vilket kraftigt inskränkte deras möjlighet till ytterligare förvärv. Lagen påminde till stor del om bolagsförbudslagen. Ytterligare en stor ändring var de regionalpolitiska målen. Dessa var bl.a. att krav kunde ställas på bosättning samt att tillstånd kunde vägras om det inte främjade sysselsättning på orten. (SOU 2001:38 sid 61).

Nästa ändring av lagen kom 1987. Nu ansåg man att kraven på storleksrationalisering inte längre var lika aktuella vilket ledde till lättnader för förvärvstillstånd. Man ville fortsatt trycka på vikten av att familjejordbruket bevarades. Med de lättnader som infördes var tanken att öka omsättningen av fastigheter och de var helt riktade mot enskilda personers förvärv, ej mot juridiska personer.

År 1990/91 var det dags för ytterligare en ändring av lagen. Nu pekade man på den nya livsmedelspolitiken som kom 1990 där man jämställde livsmedelsproduktion med andra näringar. Med denna ändring ville man skapa bättre förutsättningar för rationalisering av jord- och skogsbruk vilket ledde till stora avregleringar av kravet på förvärvstillstånd. Nu kom det endast att gälla förvärv i glesbygd, omarronderingsområden och fortsatt för juridiska personer. Detta medförde att de regionalpolitiska syftena i lagen kraftigare markerades. (SOU 2001:38 sid 62).

Den 1 juli 2005 kom den senaste ändringen av lagen. Det innebar att kraven för förvärv i glesbygd stärktes bl.a. genom att förvärvaren nu är tvungen att ha varit bosatt i kommunen där fastigheten är belägen i minst 12 månader alternativt att man gör klart att man kommer bosätta sig på fastigheten. Man kan också få tillstånd om man varaktigt kan främja sysselsättningen.

För juridiska personer förenklades förvärv mellan dem inbördes om de inte sker i glesbygdsområden, omarronderingsområden eller från dödsbo. Vidare förenklades också juridiska personers möjligheter till kompensationsförvärv vid lämnande av kompensationsmark till staten för naturvårdsändamål och fysiska personer vid förvärv av lantbruksfastigheter från fysiska personer. (Prop. 2004/05:53, sid 31,32).

2.6 Förvärvstillstånd för juridiska personer

Juridiska personer behöver alltid förvärvstillstånd då de ska förvärva lantbruksenheter från fysiska personer och dödsbon. De kan få förvärvstillstånd enligt följande fem sätt: (Jordförvärvslag 1979:230 6§)

1. Förvärvaren avstår, kan antas komma att avstå eller under de fem närmast föregående åren har avstått lantbruksegendom som i fråga om produktionsförmåga ungefär motsvarar den egendom som avses med förvärvet, och
2. Avståendet sker, kan antas komma att ske eller har skett till en fysisk person, eller staten för naturvårdsändamål.

Utöver vad som sägs i första stycket får en juridisk person lämnas förvärvstillstånd, om

1. Egendomen är avsedd för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk,
2. Förvärvet huvudsakligen avser skogsmark och förvärvaren på orten bedriver sådan industriell verksamhet i vilken egendomens virkesavkastning behövs,
3. Förvärvet sker från annan juridisk person än dödsbo, eller
4. Det annars finns särskilda skäl.

Viktigt att tänka på är att om förvärv sker i glesbygd eller omarronderingsområden prövas det enligt JFL 4§ även då förvärvet sker från juridiska personer. Vidare menar man med att egendomen är avsedd för annat ändamål än jord - och skogsbruk att det i översiktsplaner eller detaljplaner för området anges att marken är tänkt för annat ändamål än jord - och skogsbruk.

Det finns ytterligare ett tillfälle då förvärvstillstånd ges till juridisk person. Enligt JFL 8§ får *"Kommun inte vägras tillstånd till förvärv av sådan fast egendom som med hänsyn till den framtida utvecklingen till någon del krävs för tätbebyggelse eller därmed sammanhängande anordning"*.

2.7 Syfte

Syftet med detta examensarbete är att studera när juridisk person har beviljats förvärvstillstånd och på vilka grunder samt hur detta harmoniserar med jordförvärvslagen. Särskild vikt kommer att läggas på den sista punkten i JFL 6§ 2 st, särskilda skäl.

3. AVGRÄNSNING OCH METODER

3.1 Avgränsning

Arbetet avgränsas till att studera de avslag och bifall av förvärvstillstånd för juridisk person på fastigheter vars köpeskilling överstigit 10 miljoner kronor mellan åren 2008-2010. Anledningen till denna avgränsning är att lantbruksenheter i hela Sverige som har en köpeskilling på 10 miljoner kronor eller mer prövas centralt av jordbruksverket (Jordförvävsordning 2005:522 4§) samt att efter 2008 katalogiserar jordbruksverket prövningarna på ett sådant sätt att de är mer tillgängliga än tidigare vilket klart underlättat dattainsamlingen.

3.2 Metoder

Examensarbetet är tänkt att ge svar på följande frågor:

När har juridisk person beviljats förvärvstillstånd på fastigheter taxerade som lantbruksenheter och när har de fått avslag samt hur detta harmoniserar med Jordförvävslag 1979:230.

För att kunna besvara dessa frågor har jag tagit del av de prövningar som gjorts av förvärvstillstånd för juridiska personer på jordbruksverket mellan år 2008 och 2010.

Först och främst kommer bifall och avslag att delas upp var för sig. De kommer sedan att delas upp efter vilket underlag som ligger till grund för beslutet. Det är lämpligt att då dela in dem enligt JFL 6 § på vilka grunder en juridisk person kan få förvärvstillstånd:

1. Förvärvaren avstår, kan antas komma att avstå eller har under de fem närmast föregående åren har avstått lantbruksegendom som i fråga om produktionsförmåga ungefär motsvarar den egendom som avses med förvärvet, och
2. Avståendet sker, kan antas komma att ske eller har skett till en fysisk person, eller staten för naturvårdsändamål.

Utöver vad som sägs i första stycket får en juridisk person lämnas förvärvstillstånd, om

1. Egendomen är avsedd för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk,
2. Förvärvet huvudsakligen avser skogsmark och förvärvaren på orten bedriver sådan industriell verksamhet i vilken egendomens virkesavkastning behövs,

3. Förvärvet sker från annan juridisk person än dödsbo, eller
4. Det annars finns särskilda skäl.

Jordbruksverket har i sina prövningar inte skiljt på punkt ett och två i första stycket utan man har angett dessa gemensamt i sina beslut. Därför kommer även jag att göra det i mitt resultat.

I några av prövningarna har de beslutande hänvisat till flera av de lagrum som jag uppgett ovan. Jag har då valt att den prövningen hamnar under den kategori till vilket lagrum som beslutfattarena valt att lägga störst vikt vid.

När detta är gjort skall jag mer specifikt gå in på de bifall och avslag där man har hänvisat till JFL 6§ 2 st. 4p, särskilda skäl. Här kommer jag att redovisa varje prövning för sig och beskriva vilka särskilda skäl som föreligger.

Slutligen i diskussionen kommer jag att resonera runt de bifall och avslag som gjorts enligt JFL 6§ 2st p4 och reflektera över huruvida dessa harmoniserar med lagen.

4. RESULTAT

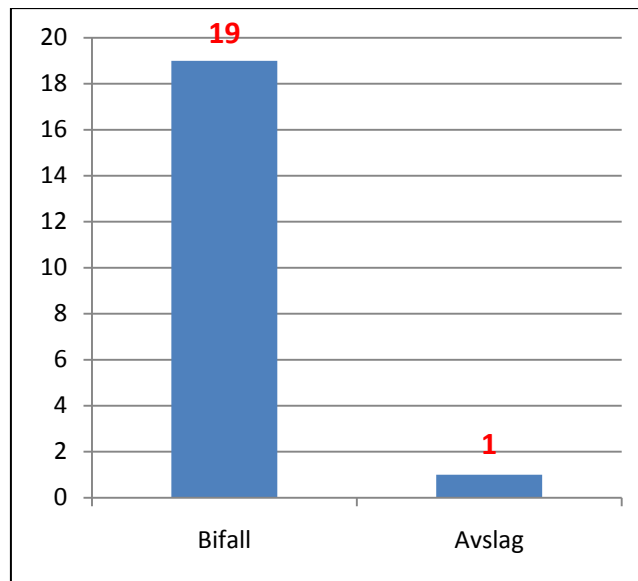
Materialet består totalt av 96 prövningar av förvärvstillstånd. De prövningar som jag tagit del av från jordbruksverket sträcker sig över åren 2008-2010. Dessa har fördelat sig på 79 st. bifall och 17 st. avslag. De delas här upp först efter bifall och avslag sedan efter vilket lagrum det är hänvisat till. För att få en enklare redovisning av resultatet har jag valt att inte skilja på årtalen. Vidare för att man lättare skall kunna jämföra så redovisas resultatet med bifall respektive avslag jämförda mot varandra. De bifall och avslag som är katalogiserade under 6§ 2st 4p är sedan mera detaljerat redovisade varje fall för sig.

4.1 6§ 1st 1,2p (Jordförvärvslag 1979:230)

En juridisk person får lämnas förvärvstillstånd, om

1. förvärvaren avstår, kan antas komma att avstå eller under de fem närmast föregående åren har avstått lantbruksegendom som i fråga om produktionsförmåga ungefär motsvarar den egendom som avses med förvärvet, och
2. avståendet sker, kan antas komma att ske eller har skett till en fysisk person, eller staten för naturvårdsändamål.

Bifallen och avslagen har fördelat sig enligt *figur 1*. Att det här är så stor skillnad på bifall och avslag beror på att detta lagrum är lättolkat. Det kommer sällan in ansökningar som inte uppfyller kraven. Det enda avslaget som finns beror på att den sökande inte inom de närmaste fem åren avstått tillräckligt mycket mark motsvarande den som skulle förvärfvas för att få förvärvstillstånd.

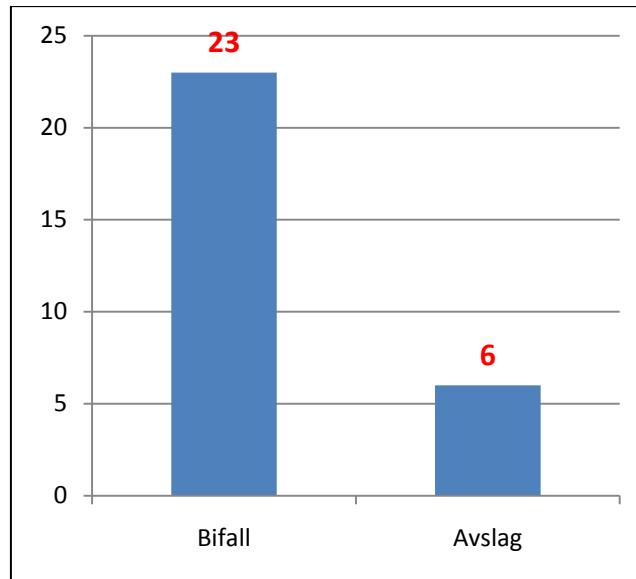
Figur 1. Fördelning mellan avslag och bifall enligt 6§ 1 st 1,2p JFL

4.2 6§ 2 st 1p (Jordförvärvslag 1979:230)

En juridisk person får förvärvstillstånd om egendomen är avsedd för annat ändamål än jord - eller skogsbruk.

Bifallen och avslagen har fördelat sig enligt *figur 2*. Även detta lagrum är relativt lättolkat vilket ger den stora skillnaden mellan bifall och avslag.

Av de ansökningar för förvärvstillstånd enligt detta lagrum är det nybyggnationer av bostäder som klart dominerar, både bland bifallen och avslagen. Vid bedömningen av ansökan har jordbruksverket lagt stor tyngd på om området som den prövande fastigheten ligger i är tänkt för bebyggelse i kommunernas översiktsplan eller detaljplaner. Är området enligt planerna avsatt för bebyggelse har man fått förvärvstillstånd. Är det inte tänkt för bebyggelse har man fått avslag.

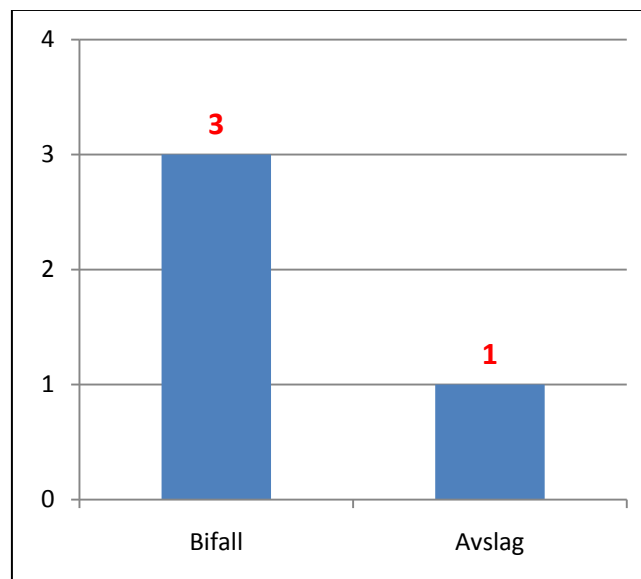

Figur 2. Fördelning mellan avslag och bifall enligt 6§ 2 st 1p JFL

4.3 6§ 2 st 2p (Jordförvärvslag 1979:230)

En juridisk person kan få förvärvstillstånd om förvärvet huvudsakligen avser skogsmark och förvärvaren på orten bedriver sådan industriell verksamhet i vilken egendomens virkesavkastning behövs.

Bifall och avslag har fördelat sig enligt *figur 3*. Som man kan utläsa så har det varit ytterst få som har prövat förvärvstillstånd enligt 6§ 2 st 2 p. De som fått tillstånd är uteslutande större sågverk där fastigheten är belägen inom vad man anser är sågverkets uppsamlingsområde för virke. Avslaget är då det inte kunnat påvisas att fastighetens virkesavkastning behövs i den industriella verksamheten.

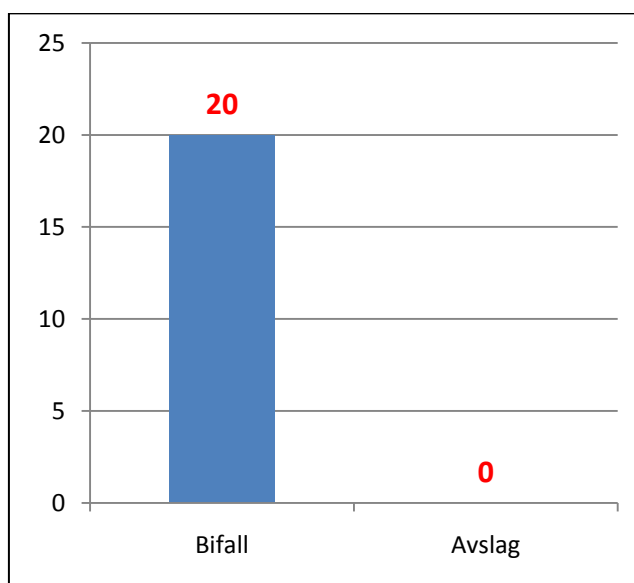

Figur 3. Fördelning mellan avslag och bifall enligt 6§ 2 st 2p JFL

4.4 6§ 2 st 3p (Jordförvärvslag 1979:230)

En juridisk person kan få förvärvstillstånd om förvärvet sker från annan juridisk person än dödsbo.

Bifallen och avslagen har fördelat sig enligt *figur 4*. Anledningen till fördelning beror på att detta lagrum är lättolkat. Viktigt att tänka på är att om förvärvet mellan de juridiska personerna sker antingen i glesbygd eller i omarronderingsområden så görs alltid en prövning av förvärvstillstånd.

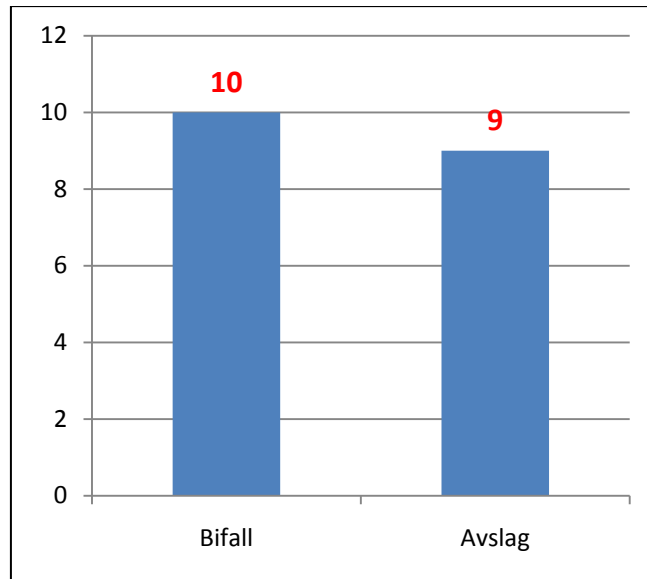

Figur 4. Fördelning mellan avslag och bifall enligt 6§ 2 st 3p JFL

4.5 6§ 2 st 4p (Jordförvärvslag 1979:230)

Juridisk person kan få förvärvstillstånd om det finns särskilda skäl.

Bifallen och avslagen har fördelat sig enligt *figur 5*. Detta lagrum är det mest svårtolkade vilket man också kan se på hur bifall och avslag fördelar sig. Det i sin tur leder till att fler undermåliga ansökningar kommer in vilka hänvisar till detta lagrum.

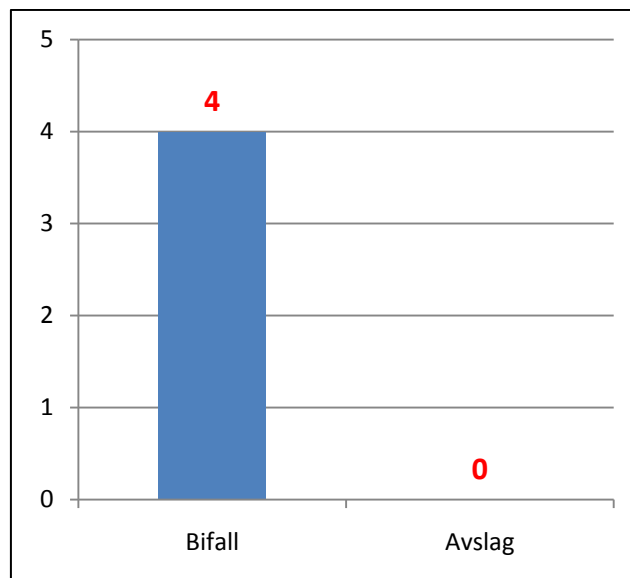

Figur 5. Fördelning mellan avslag och bifall enligt 6§ 2 st 4p JFL

4.6 8§ (Jordförvärvslag 1979:230)

En kommun får inte vägras tillstånd till förvärv av sådan fast egendom som med hänsyn till den framtida utvecklingen till någon del krävs för tätbebyggelse eller därmed sammanhängande anordning.

Bifallen och avslagen har fördelat sig enligt *figur 6*. Även denna paragraf är lättolkad vilket ger resultatet att alla sökta tillstånd bifallits.

Figur 6. Fördelning mellan avslag och bifall enligt 8§ JFL

4.7 Särskilda skäl

Bifallen och avslagen fördelade sig enligt *figur 5*. Underlaget för dessa beslut är inte lika klara som de övriga lagrummen. Jordbruksverket har här valt att titta på förarbetena som finns till Jordförvärvslagen (1979:230) och utifrån dessa resonera huruvida den sökande når upp till kraven för förvärvstillstånd. Då det finns flera anledningar till hur utfallet blivit kommer varje fall redovisas var för sig för att man lättare kunna förstå och överblicka det. Först redovisas bifallen och sedan avslagen.

4.7.1 Dnr 02-9461/08, Bifall

Den berörda fastigheten omfattar totalt 334 ha varav 294 ha utgörs av skogsmark, 21 ha av åkermark och 8 ha av betesmark. Fastigheten är bebyggd. Sökanden har som underlag för förvärvstillstånd påvisat att fastigheten gränsar mot det ägda innehavet med ca 4 km samt att bolaget under 1999 avyttrat stora arealer skogsmark till fysiska personer.

Beslut

Jordbruksverket har i sin samlade bedömning ansett att detta är tillräckliga skäl för att uppfylla kraven för särskilda skäl enligt JFL 6§ st2 4p och bifallit ansökan.

4.7.2 Dnr 02-10684/08, Bifall

Fastigheterna omfattar en total areal om 269 ha varav 252 ha skogsmark. Sökanden lägger fram som underlag till sin ansökan om förvärvstillstånd att de förvärvade fastigheterna kommer att passa bra in på det av sökanden tidigare ägda innehavet vilket kommer att leda till goda utvecklingsmöjligheter. Vidare framförs att man kommer att avyttra en motsvarande fastighet vad gäller areal och produktionsförmåga. Den fastigheten arrenderas redan av Sveriges Lantbruksuniversitet och används då i första hand för forskning och olika försöksverksamheter. Det finns också stora investeringsbehov på den tänkta avyttringen vilket universitetet är villiga att bekosta om de förvärvar fastigheten. Vidare har också universitetet flera byggnader på ofri grund på fastigheten.

Jordbruksverket hänvisar i sitt beslut till prop. 2004/05:53 som ligger till grund för den senaste ändringen av JFL. Där går att läsa:

”Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl skall en prövning göras utifrån en avvägning mellan intresset att bevara balansen mellan olika ägarkategorier och vad som är skäligt i det enskilda fallet. Även allmänna intressen kan därvid beaktas”.

Beslut

Jordbruksverket anser att avyttrandet av fastigheten till Sveriges Lantbruksuniversitet är av allmänt intresse då de bedriver forskning och försöksverksamhet och genom förvärvet tryggar detta under en lång tid framöver.

Mot bakgrund av detta finner jordbruksverket att förvärvstillstånd skall bifallas enligt JFL 6§ st2 4p då det sker en avyttring av motsvarande areal till universitetet.

4.7.3 Dnr 02-11482/08, Bifall

Den förvärvade fastigheten omfattar totalt 35 ha åkermark och 5 ha skogsmark. Fastigheten är bebyggd med anordningar för hästverksamhet såsom stall och olika träningsbanor m.m.

Bolaget som förvärvat fastigheten har som avsikt att förvalta anläggningen för de fastigheter som genom servitut har rätt att nyttja den, totalt när det är klart 97 st.

Beslut

Jordbruksverket finner i sin bedömning att fastigheten med sin storlek och tydliga inriktning på hästverksamhet inte kan användas för något annat ändamål. Fastighetens mindre areal påverkar inte heller nämnvärt balansen på ägarförhållanden mellan fysiska och juridiska personer.

Med detta som underlag har jordbruksverket valt att bevilja förvärvstillstånd enligt JFL 6§ st2 4p.

4.7.4 Dnr 02-3378/09, Bifall

Den förvärvade fastigheten omfattar två taxeringsenheter. En hyresfastighet och en lantbruksfastighet. Totalt omfattar egendomen 383 ha varav 263 ha skogsmark och 72 ha betesmark.

Enligt översiktsplanen i den kommun där fastigheten är belägen utgör området ett riksintresse för kulturmiljö. I planen anges att området består av

ett herrgårdslandskap präglat av 1700-talets anläggningar. Egendomen har sina rötter i en medeltida kungsgård.

På fastigheten finns ett omfattande byggnadsbestånd vilket kommunen anser är av största vikt att det bevaras i gott skick och i sin helhet. Man anser att fastigheten med sina byggnader är mycket kapitalkrävande vilket borde vara tillräcklig anledning till bifall av förvärvstillstånd.

Beslut

Jordbruksverket finner i sin bedömning att kombinationen av att fastigheten ligger i ett område med riksintresse för kulturmiljövård och har ett byggnadsbestånd som ett traditionellt jord - och skogsbruks skulle ha svårt att finansiera är tillräckligt underlag för att bifalla ansökan enligt JFL 6§ st2 4p särskilda skäl.

4.7.5 Dnr 02-6155/09, Bifall

Den förvärvade egendomen omfattar totalt 432 ha varav 110 ha åker och 322 ha produktiv skogsmark. Fastigheten är bebyggd.

Bolaget som förvärvat fastigheten har för avsikt att utveckla, producera och marknadsföra varor, tjänster och andra nyttigheter företrädesvis för industrin, lantbruket och miljövården, äga och förvalta fast och lös egendom samt utöva därmed förenlig verksamhet. Bolaget har redan fastigheter i närheten och tanken är att tillskottsförvärvet skall sambrukas med det befintliga innehavet.

Sökanden anför att fastigheten tidigare innan förvärvet från fysisk person förvärvats av Stockholms stad som är en juridisk person. Hade det aktuella förvärvet skett direkt från Stockholms stad hade ett förvärvstillstånd inte behövts. Sökanden menar också att fastigheten behövs för att trygga och utveckla den omfattande verksamheten som bedrivs på den redan befintliga fastigheten.

Beslut

I sin bedömning pekar jordbruksverket på att bolaget bedriver en sådan verksamhet där utveckling av utrustning är till gagn för jordbruksnäringen. Man säger också att då lantbruksverksamheten ligger i anslutning till tätbebyggt område behövs mer areal som är belägen längre bort från bebyggelsen för spridning av stallgödsel. Avslutningsvis pekar man på att om förvärvet gjorts direkt från Stockholms stad så hade ett förvärvstillstånd inte behövts.

Med ovanstående som grund finner jordbruksverket att förvärvstillstånd skall ges enligt JFL 6§ st2 4p särskilda skäl.

4.7.6 Dnr 02-7673/09, Bifall

Egendomen som bolaget förvärvat omfattar totalt ca 966 ha varav 729 ha åker och 155 ha produktiv skogsmark. Egendomen är bebyggd med en slottsbyggnad med tillhörande byggnader.

Bolaget skall på fastigheten bedriva jord - och skogsbruk, mejeri, fest - och konferensarrangemang och annan därmed förenlig verksamhet. Förvärvs-egendomen brukas redan av bolaget och har så gjorts under många år. Bolaget har gjort stora investeringar på egendomen och bedriver ett modernt jordbruk med 1200 mjölkkor. Totalt sysselsätter verksamheten ca 50 st. årsanställda.

Som grund till förvärvstillståndet hänvisar man till prop. 2004/05:53 sid 39 att ett särskilt skäl kan vara då företag på orten vill förvärva mark som behövs i förädlingsverksamheten. Det kan också vara då fysiska personer vill överföra fastighet med byggnader av kulturhistoriskt värde till aktiebolag.

Sökanden trycker på att byggnadsbeståndet på fastigheten är kapitalkrävande och är svårt att underhålla för en privatperson. Bolaget har helt andra förutsättningar för att klara av det.

De menar också att marken behövs för att stärka företaget. Förädlingen av produkterna sker på orten vilket är ett av deras starka varumärken. Bolagets behov av foderproducerande areal är en grundbult för verksamheten.

Beslut

Jordbruksverket finner att kraven för särskilda skäl enligt JFL 6§ st2 4p uppfylls med ovanstående framförda omständigheter.

4.7.7 Dnr 02-10498/09, Bifall

Förvärvsegendomen omfattar enligt bolaget totalt 332 ha varav 216 ha skogsmark och 17 ha åkermark. Fastigheten är obbyggd.

Bolaget som förvärvat egendomen har för avsikt att bedriva skogsbruk på fastigheten. Bolaget äger sedan tidigare mark i området.

Bolaget ingår i en koncern som 1999 har avyttrat stora arealer skogsmark till fysiska personer.

Beslut

Jordbruksverket finner att ovanstående är tillräckliga skäl för att bevilja förvärvstillstånd enligt JFL 6§ st2 4p särskilda skäl.

4.7.8 Dnr 02-1750/10, Bifall

Bolaget har förvärvat en del av en fastighet som före avstyckning av brukningscentrum med tillhörande mark motsvarar 289 ha varav 229 ha produktiv skogsmark. Det framgår inte i beslutet hur stor fastigheten är efter avstyckningen.

Bolaget som bedriver verksamhet med elförsörjning ska bygga ut sitt elnät och kommer då ta stora arealer i anspråk vid anläggning av en ny ledningsgata. Det syftet som anges med förvärvet är att kunna erbjuda bytesmark till försäljning för markägare som påverkas av ledningsgatan. Bolaget har alltså inte för avsikt att bedriva skogsbruk på den förvärvade fastigheten.

Beslut

Med detta som grund beviljar jordbruksverket förvärvstillstånd enligt JFL 6§ st2 4p särskilda skäl. Verket förutsätter att marken kommer återgå till fysiska personer om inte ledningsgatan kommer till stånd.

4.7.9 Dnr 02-2525/10, Bifall

Förvärvsegendomen omfattar totalt 125 ha varav 120 ha produktiv skogsmark.

Med förvärvet har bolaget tänkt bedriva flygplatsverksamhet, uthyrning av lokaler och byggnader, fastighetsförvaltning, byggnadsverksamhet, flygplansdemontering och försäljning av flygplansdelar, utbildningsverksamhet, skogsförvaltning, resebyrå - och charterverksamhet och därmed förenlig verksamhet.

Fastigheten ligger i anslutning till den redan befintliga flygplatsen där viss verksamhet bedrivs. Syftet med förvärvet är att få kontroll på omkringliggande mark av miljö - och säkerhetsskäl. Bolaget bedriver idag redan skogsbruk på 100 ha och vill också med förvärvet få ett mer rationellt skogsbrukande.

Beslut

Jordbruksverket finner med ovanstående som underlag att det föreligger särskilda skäl och beviljar förvärvstillstånd enligt JFL 6§ st2 4p.

4.7.10 Dnr 02-3513/10, Bifall

Den förvärvade fastigheten omfattar 201 ha.

Landstingets avsikt med förvärvet är att fastigheten skall användas som bytesmark till en annan fastighet på ca 67 ha åkermark. På den fastighet som marken skall bytas mot är det tänkt att det skall byggas en internationell forskningsstation.

Beslut

Jordbruksverket menar att byggnationen av internationell forskningsstation är av allmänt intresse som enligt prop. 2004/05:53 sid 39 kan vara tillräckliga skäl för att bevilja förvärvstillstånd enligt JFL 6§ st2 4p. Jordbruksverket förutsätter också att om byggnationen av forskningsstationen inte blir av så kommer den förvärvade fastigheten att återgå till fysisk person.

4.7.11 Dnr 02-7453/08, Avslag

De förvärvade fastigheterna omfattar totalt ca 388 ha. Båda fastigheterna är bebyggda med ekonomibyggnader och på den största av dem finns gårdscentrum.

Gården inriktning är växtodling som används för den egna grisuppfödningen. Gården sysselsätter totalt sju personer. Målet med förvärvet är att man skall kunna göra dyra nyinvesteringar vilket möjliggör en fördubbling av antalet grisar samt att produktionen kan koncentreras till ett ställe. Man vill också kunna trygga sysselsättningen för de anställda samt även ev. kunna nyanställa.

Man har tidigare investerat i en anläggning som möjliggör att förädla kött hemma på gården genom lufttorkning av kött. Hit går nu ca 10 % av produktionen men man hoppas kunna öka detta till ca 20 % med de nya investeringarna.

Sökanden menar att det är en förutsättning att bolaget skall äga marken istället för att arrendera den om man skall kunna göra de dyra investeringar som planeras. Man säger att om förvärvstillstånd nekas så kommer verksamheten troligen att upphöra.

Länsstyrelsen menar också att verksamheten på fastigheten är unik och har blivit det genom mycket arbete och stora kostnader.

Beslut

Jordbruksverket skriver i sitt beslut att ett stort och kapitalkrävande företag kan utgöra särskilda skäl för förvärvstillstånd enligt prop. 1978/79:85 sid 32 och 45. Att enbart köpeskillingen är stor kan inte läggas till grund för tillstånd. Man menar att detta skulle gå att tillämpa för de flesta juridiska personer bara köpeskillingen är tillräckligt hög. Detta skulle i sin tur innebä-

ra att förvärvstillstånd skulle kunna ges väldigt ofta och då gå helt i strid mot lagens huvudsakliga syfte att bevara ägandebalansen mellan fysiska och juridiska personer i Sverige. Man skriver också att med kapitalkrävande menas vissa överkostnader som vanlig drift skulle ha svårt att klara av, t.ex. underhåll av kulturbyggnader med höga bevarandevärde.

Vidare hänvisar man till prop. 2004/05:53 sid 39. Här menar man att det är tydligare framgår att man skall väga skälet för förvärvstillståndet mot ägarbalansen mellan fysiska och juridiska personer. Då det här rör sig om relativt stora arealer, ca 390 ha, anser verket att skälen inte är tillräckligt starka.

Jordbruksverket ifrågasätter också att verksamheten skulle vara unik. De menar att verksamheten inte är unik för just denna fastighet och menar att den skulle kunna bedrivas på vilken motsvarande fastighet som helst. De anser också att förädlingen som sker av griskött inte heller är i sådan omfattning att detta skall påverka jordbruksverkets beslut.

Med ovanstående som grund har jordbruksverket funnit att det inte finns tillräckliga skäl för att ge förvärvstillstånd enligt JFL 6§ st2 4p särskilda skäl.

4.7.12 Dnr 02-5876/09, Avslag

Förvärvsegendomen omfattar totalt ca 425 ha varav 264 ha åkermark och 85 ha skogsmark.

Bolaget bedriver mjölkproduktion på en fastighet, ca 200 km, från den nu förvärvade fastigheten. På förvärvsegendomen som bolaget redan brukar har man ungdjur och bedriver i huvudsak vallodling. Tanken är att fortsätta med det.

Förvärvaren lägger som underlag till ansökan om förvärvstillstånd fram att arealen är av stor vikt då det utgör grunden för spridningsareal av stallgödsel samt produktion av grovfoder. Ytterligare skäl är att man står inför stora investeringar. Dessa skulle vara lättare att utföra om egendomen ägdes av bolaget vilket också skulle innebära mindre risk för ägarna. Slutligen menar man också att det är en förutsättning att marken ägs och brukas av samme ägare för att få finansiering till investeringarna.

Beslut

Jordbruksverket säger i sin bedömning att enbart en stor köpeskilling inte kan ligga till grund för att företaget är stort och kapitalkrävande. Skulle man använda sig av det skulle juridiska personer kunna få förvärvstillstånd enbart om det vore höga köpeskillingar. Detta skulle på sikt rubba ägarbalansen mellan fysiska och juridiska personer och då underminera själva syftet med lagen. Med kapitalkrävande menar man överkostnader som en vanlig drift av företaget skulle ha svårt att klara av. Det skulle kunna vara

ett stort byggnadsbestånd som har kulturhistoriskt värde och kräver omfattande underhåll.

Man hänvisar också till prop. 2004/05:53 sid 39. Här görs det ett förtydligande att de särskilda skälen för tillstånd skall överväga den rubbning som sker i ägarbalansen mellan fysiska och juridiska personer. I förekommande fall är det en omfattande egendom 425 ha som skall överföras. Detta anser man inte att man har tillräckliga starka skäl för.

De företagsekonomiska fördelarna som sökanden tar upp kan inte tillämpas då de skulle kunna tillämpas på i stort sett samtliga bolag och då skulle sätta lagen ur funktion.

Med ovanstående bakgrund anser jordbruksverket att det inte finns tillräckliga skäl för att ge förvärvstillstånd enligt JFL 6§ 2st p4.

4.7.13 Dnr 02-9377/09, Avslag

Förvärvsegendomen omfattar totalt ca 312 ha varav 85 ha åker och 176 ha produktiv skogsmark. Egendomen är bebyggd.

Förvärvaren som är ett fideikommissaktiebolag har för avsikt att bedriva jord - och skogsbruk, grus - och exploateringsrörelse och därmed förenlig verksamhet.

Som skäl för att förvärvstillstånd skall beviljas anför sökanden att en stor del av fideikommisset avskilts vid ett arvskifte. Det vill man nu delvis kunna återställa genom detta förvärv. Man menar att då fideikommissbolaget bildades beslutade regeringen att det skulle bestå av en viss areal. Att nu försöka återskapa denna areal borde kunna uppfylla kraven enligt JFL 6§ st2 4p särskilda skäl. Men menar också att tillskottet av mark förbättrar förutsättningarna för att kunna behålla anställd personal i företaget.

Beslut

Jordbruksverket finner inte att framförda anledning uppfyller kraven för förvärvstillstånd enligt JFL 6§ st2 4p och avslår därför ansökan.

4.7.14 Dnr 02-1473/10, Avslag

Förvärvsegendomen utgörs av en ö med omkringliggande vatten. Fastigheten omfattar totalt 98 ha varav ca 44 ha land. Av landarealen utgörs 28 ha av skogsmark. Den är bebyggd med ett flertal hus för uthyrningsändamål m.m.

Bolaget har för avsikt att rusta upp byggnadsbeståndet och röja en del av markerna som vuxit igen. Byggnaderna skall sedan användas av bolagets anställda.

Bolaget som förvärvat fastigheten ägs av samma fysiska personer som säljer fastigheten. De menar att bolaget har bättre förutsättningar för att rusta upp byggnaderna om det ägde fastigheten. Sökanden säger vidare att de har för avsikt att efter upprustningen stycka av byggnaderna och sedan sälja tillbaka marken till säljarna. Man anser sig med detta ha särskilda skäl.

Beslut

Jordbruksverket finner inget i sökandens uppgifter som skulle kunna uppfylla kraven enligt JFL 6§ st2 4p särskilda skäl och avslår därför ansökan.

4.7.15 Dnr 02 - 3399/10, Avslag

Förvärvsegendomen omfattar, enligt ansökan, totalt 794 ha varav 154 ha åkermark, 42 ha betesmark och 568 ha skogsmark. Egendomen är bebyggd. Arrendatorn har arrenderat jordbruket av Stockholms stad sedan 1979 och har genom ett bolag bolaget brukat åkermarken sedan 1985. Arrendatorn har förvärvat egendomen i form av fysisk person och vill nu sälja den vidare till sitt bolag.

Bolagets avsikt med förvärvet är att fortsatt äga den mark som brukats sedan 1985 i sin verksamhet inom jordbruk och livsmedelsproduktion.

Som skäl till förvärvstillstånd menar sökanden att säljaren har förvärvat fastigheten av Stockholms stad i egenskap av arrendator. Stockholms stad har valt att vid utförsäljning om möjligt sälja sina fastigheter till arrendatorerna. Hade egendomen från början förvärvats av bolaget hade inget förvärvstillstånd krävts. Vidare säger man att egendomen har ett sådant byggnadsbestånd som lämpligen ägs och brukas av en juridisk person. Utöver detta så kommer det av bolaget uppförda slakteriet som finns på en av fastigheterna att ägas av samme ägare.

Beslut

Jordbruksverket menar att det i det framförda fallet inte finns några omständigheter som skulle kunna ligga till grund för särskilda skäl enligt JFL 6§ 2st p4.

4.7.16 Dnr 02 - 4599/10, Avslag

Förvärvsegendomen omfattar ca 278 ha skogsmark. Den är bebyggd med en mindre ekonomibyggnad. Förvärvet ligger i samma område som av bolaget tidigare ägt innehav.

Avsikten med förvärvet är att utveckla bolagets verksamhet som består av olika arrangemang så som jakt och fiske. Bolaget äger nu en fastighet för detta men vill med förvärvet utöka sitt innehav.

Som skäl till tillståndet menar man att man redan fått tillstånd av länsstyrelsen då man tidigare förvärvade en fastighet för samma syfte. De menar också att fastigheten i sig inte är så stor att den märkbart skall kunna påverka ägarbalansen mellan fysiska och juridiska personer.

Beslut

Jordbruksverket meddelar att de inte anser att det nu finns tillräckliga skäl för tillstånd som det fanns vid det första förvärvet. Den fastigheten hade helt andra förutsättningar för normalt jord - och skogsbruk än vad den nu förvärvade fastigheten har. De anser också att fastigheten har en sådan storlek att det skulle påverka ägarbalansen mellan fysiska - och juridiska personer.

Jordbruksverket finner att det inte finns några skäl för att ge förvärvstillstånd enligt JFL 6§ 2st 4p och avslår ansökan.

4.7.17 Dnr 02 - 5320/10, Avslag

Förvärvsegendomen omfattar totalt 169 ha varav 6 ha åkermark, 17 ha betesmark och 130 ha skogsmark. Flera öar och skär ingår i fastigheten. Därtill kommer ett eget vattenområde. Den är bebyggd med tre bostadshus, ekonomibyggnad och sjöbodan m.m. Det finns också ett förhandsbesked om att tre tomter kommer att få avstyckas.

Bolagets syfte med förvärvet är att utöka sitt markinnehav för att sedan uppföra fritidshus, bygga båtbygggar, hyra ut ekonomibyggnader och utarrendering av mark för djurhållning. Ägarna har också för avsikt att bosätta sig på fastigheten.

Länsstyrelsen har dessutom gjort ett uttalande om att egendomens läge har stor betydelse för naturvården och friluftsliv. De menar att bolaget skulle kunna säkra sysselsättningen i området vid ett förvärv.

Beslut

Jordbruksverket finner inte att det finns tillräckliga skäl med de omständigheter som belysts och avslår därför ansökan om förvärvstillstånd enligt JFL 6§ 2st p2.

4.7.18 Dnr 02-13179/10, Avslag

Förvärvsegendomen omfattar totalt 115 ha, varav 45 ha åkermark och 70 ha skogsmark. Egendomen är bebyggd.

Avsikten med förvärvet är att få en mer rationell enhet vilket skulle underlätta brukandet. Den redan ägda fastigheten har idag inget brukningscentrum vilket den skulle få med förvärvet. Det skulle också leda till en värdeökning på hela innehavet.

Beslut

Jordbrukverket skriver i sitt beslut att strukturrationalisering tidigare varit en viktig punkt i jordförvärvslagen men har med tiden fasats ut och utgör idag inget skäl till förvärvstillstånd. I övrigt anser verket att det inte finns några ytterligare skäl som uppfyller kravet enligt JFL 6§ st. 2 4p och avslår därför ansökan.

4.7.19 Dnr 02-13840/10, Avslag

Förvärvsegendomen omfattar enligt Länsstyrelsen totalt 274,5 ha, varav 55,5 ha åkermark och 209 ha skogsmark. Egendomen är bebyggd.

Bolagets avsikt med förvärvet är att ersätta de arealer som avyttrats under 1990-talet, ca 219 ha, och att få en mer rationell förvaltning av skogen.

Länsstyrelsen har gjort ett uttalande om att bolaget under 1994 avyttrat större arealer till fysiska personer än vad som nu förvärvats.

Då det är längre än fem år sedan avyttringen skedde kan man inte använda sig av JFL 6§ st. 1-2p. Man anser dock att man kan påkalla särskilda skäl då arealbalansen styrkts på fysisk persons sida i och med det avyttringar som gjorts.

Beslut

Jordbruksverket anser att avyttringen av mark till fysiska personer inte är tillräckliga skäl enligt JFL 6§ st. 2 4p och avslår därför ansökan.

5. DISKUSSION

Ett av de huvudsakliga syftena med jordförvärvslagen är att begränsa juridiska personers ägande av lantbruksfastigheter. Detta har varit ändamålet med lagen sedan bolagsförbudslagen uppkom i början på 1900-talet. Ser man det historisk så har lagen uppfyllt sitt syfte och i stort bevarat ägarbalansen mellan fysiska och juridiska personers ägande. I de ändringar som gjorts sedan 1979 fram tills idag kan man se att det enbart gjorts en del förtydliganden om när juridiska personer ska beviljas förvärvstillstånd. Man kan säga att myndigheter inte velat begränsa juridiska personers möjlighet att få rationellare enheter i motprestation för att de avstått annan mark till fysiska personer, kommuner eller staten. De har heller inte haft problem att exploatera mark för andra ändamål än jord - och skogsbruk förutsatt att omständigheterna varit de rätta. Myndigheterna har inte heller haft några synpunkter då juridiska personer köpt mark av varandra. Man har också godkänt köp av skogsmark där virkesavkastningen behövts för företaget på orten och då till en följd av detta kanske skapa mer sysselsättning. Där juridiska personer i större utsträckning begränsats är då de har försökt påvisa att det finns särskilda skäl utöver ovan nämnda för att få förvärvstillstånd. Här har jordbruksverket i stor omfattning begränsat tillstånd.

5.1 6§ 1st 1,2p

Vi börjar med den första och andra punkten i 6§ JFL. Ser man till hur jordbruksverket bedömt i dessa prövningar kan man utläsa att det inte varit några problem att få förvärvstillstånd bara man tydligt kan visa att man avyttrat motsvarande areal i förhållande till markens produktionsförmåga. I det avslag som finns har sökande kunnat visa att man avstått stora arealer mark men att majoriteten av detta har skett tidigare än fem år tillbaka. Detta innebar att man inte avyttrat tillräckligt mycket mark.

Som det står att läsa i prop. 2004/05:53 sid 31,32 skall förvärvstillstånd ges om kompensationsmark avyttrats antingen till staten för naturvårdsändamål eller till fysisk person som sett till produktionsförmåga motsvarar förvärvet. Detta skall ha skett under de fem senaste föregående åren eller ske inom en överskådlig framtid. Här anser jag att det inte finns några tveksamheter utan de som har rätt till förvärvstillstånd har fått det. Lagen är tydlig och enkel att förstå.

5.2 6§ 2st 1p

När man söker förvärvstillstånd för fastighet som skall ha ett annat ändamål än jord - och skogsbruk ser man i ansökningarna att det till största de-

len är för ändamålet att uppföra bostadsbyggnader. Vid bedömningarna har jordbruksverket lagt stor vikt på vad det står i översiktsplanen för området som fastigheten ligger i. Är det angivet i planen att området är tänkt för exploatering har man fått förvärvstillstånd. Har en plan ändrats eller att det angivits att området är tänkt för jord - och skogsbrukande har sökande fått avslag. Avslag har också delgivits då man inte kunnat styrka att fastigheten skall användas för annat ändamål än jord och skogsbruk.

I prop. 1978/79:85 sid 32 går att utläsa att förvärvstillstånd skall ges om egendomen behövs för annat ändamål än jord - och skogsbruk t.ex. industriell verksamhet eller exploatering. Detta bara under förutsättningen att egendomen får användas för avsett ändamål. Jordbruksverket har i sina prövningar lagt stor vikt vid just det sistnämnda, att egendomen i planer är avsedd för annat ändamål än jord - och skogsbruk. Med detta sagt anser jag att deras bedömningar sammanfaller väl med lagen.

5.3 6§ 2st 2p

Prövningar som gjorts enligt 6§ 2st 2p JFL rörande om egendomens virkesavkastning behövs för industrin på orten har inte varit så många. I de tre ansökningarna som bifallits så har man tydligt kunnat visa att avkastningen behövts för industrin. När man ser till om egendomen och industrin ligger inom samma ort anser man att så är fallet om egendomen är inom det naturliga fångstområdet för industrin enligt prop. 2004/2005:53 sid 34. I det avslag som skett så kunde den sökande inte bevisa att virkesavkastningen verkligen behövdes i industrin. Enligt prop. 2004/05:53 sid 34 så skall tillstånd ges då mindre träförädlade företag i glesbygd som har stor betydelse för sysselsättningen på orten och med förvärvet får en bättre bas för verksamheten. Detta kunde inte bevisas i fallet då företaget i första hand sysslade med skogsbruk och inte träförädling. Med detta som grund anser jag att jordbruksverket gjort en korrekt bedömning i linje med lagen.

5.4 6§ 2st 3p

Vad gäller 6§ 2st 3p JFL så har det inte förekommit några avslag av ansökningarna av förvärvstillstånd mellan juridiska personer. Detta finns det inte så mycket att säga om då det är enkelt att fastställa om förvärvet sker mellan juridiska personer.

I prop. 2004/05:53 sid 29,30 går att läsa att juridiska personer skall kunna förvärva lantbruksegendom av andra juridiska personer, förutom dödsbon utan andra krav på tillstånd än de som gäller för alla förvärv inom glesbygd och omarronderingsområden. Detta skall göra det enklare för t.ex. skogsbolag att förvärva mark av varandra samtidigt som det skall vara möjligt för

utländska företag att etablera sig i Sverige. Jag finner att jordbruksverket följt detta i sina beslut.

5.5 6§ 2 st 4p

Slutligen har vi 6§ 2 st 4p JFL där förvärvstillstånd kan ges om det finns särskilda skäl. Denna punkt är vad man skulle kunna säga en sista utväg för att inte helt stänga möjligheten att ge förvärvstillstånd för juridiska personer då de inte kan uppfylla de övriga kraven. Vad som enligt lagstiftaren menas med särskilda skäl framgår inte helt tydligt då man läser i de olika propositionerna. I prop. 1978/79:85 sid 32, 46 går att läsa att omständigheter som skulle kunna utgöra särskilda skäl är att gemensamhetsskog skulle behöva utöka sitt skogsinnehav, att fastigheten är mycket stor och kapitalkrävande och att livsmedelsföretag vill förvärva mark för försöksodling. Man tydliggör inte vad som menas med kapitalkrävande. Ser man till praxis så har man tolkat gamla värdefulla byggnader som har ett kulturellt värde som kapitalkrävande. Man har däremot inte ansett att uppförande och underhåll av djurstallar samt driften av dessa som kapitalkrävande då de inte är specifika för just en fastighet utan skulle kunna tillämpas på vilken fastighet som helst. Huruvida mark är kapitalkrävande finns det inte heller så mycket skrivet om. Stort underhållsbehov av dränering har inte ansetts vara kapitalkrävande. Vad man anser om skogsmark har jag inte funnit någon praxis på.

Vidare kan man läsa i prop. 1990/91:155 sid 34 att JFL inte skall vara ett hinder för jordbrukare att gå samman i juridiska enheter för förädling av jordbruksprodukter. Skulle dessa sedan behöva förvärva lantbruksegendomar bör detta falla under särskilda skäl. Det går också i prop. 2004/05:53 sid 39 att läsa att vid bedömningen av om det finns särskilda skäl skall en prövning göras utifrån en avvägning mellan intresset att bevara balansen mellan olika ägarkategorier och vad som är skäligt i det enskilda fallet. Även allmänna intressen kan därvid beaktas. De tar också upp exempel på att särskilda skäl skulle kunna vara när flera jordbrukare förvärvar egendom gemensamt i bolagsform för uppförande av gemensamhetsanläggning eller då företag som bedriver livsmedelsförädlingsproduktion på orten önskar förvärva mark som behövs för förädlingsverksamheten. Särskilda skäl kan också åberopas då fysiska personer vill överföra äganderätten till fastigheter med kulturhistoriskt värdefull bebyggelse till aktiebolag.

Man kan alltså sammanfatta detta med att vad särskilda skäl verkligen betyder är vagt. Lagstiftarens tanke har nog varit att praxis ska få sätta upp ramarna för vad som skall gälla. Som sägs så skall stor vikt läggas på att ägarförhållandet mellan fysiska och juridiska personer inte förflyttas till större ägande av juridiska personer. Med detta som grund skall beslutande myndigheter sedan väga om skälen för att bevilja förvärvstillstånd väger tyngre än att ägarbalansen mellan fysiska och juridiska personer ändras.

5.6 Slutsatser

Ser man på de bifall och avslag som gjorts och på vilka grunder jordbruksverket valt att göra det har jag dragit följande slutsatser.

5.6.1 Kompensationsförvärv, längre än fem år

I ansökan dnr 02-9461/08, och dnr 02-10498/09 har förvärvstillstånd givits. Som skäl för bifall har bolagen visat att man sålt stora arealer mark. I det första fallet påvisar man också att den förvärvade fastigheten gränsar mot befintligt innehav med 4 km. Dessa avyttranden har gjorts längre tillbaks än fem år varför man inte kan hävda kompensationsförvärv enligt JFL 6§ st1 1p . Jordbruksverket anser att detta är tillräckliga skäl och bifallit förvärvstillstånd. Märkligt är att i ansökan dnr 02-13840/10 har sökanden lagt fram precis samma grund för förvärvstillstånd. Sökanden kan visa att areal motsvarande förvärvet avyttrats men här har jordbruksverket valt att ge avslag. I det senare fallet är det nio års längre tid mellan avyttrandet och förvärvet än vad det är i de två bifallen.

Jag kan inte se vad det i grund är för skillnad. Att ett förvärv ligger i anslutning till tidigare innehav ska inte spela någon roll då skäl till förvärvstillstånd p.g.a. att marken blir mer ändamålsenlig fasats ut ur lagen. (Prop. 2004/05:53 sid 34) Att det sedan är en längre tid mellan avyttrandet i det tredje fallet och de två tidigare borde heller inte spela någon roll då man ser till den totala ägarfördelningen mellan fysiska och juridiska personer. Denna borde gälla i alla tre fallen. Här anser jag att jordbruksverket gjort en felaktig bedömning. De har inte heller gjort en tydlig hänvisning till varför de särskilda skälen ansetts uppfyllda i två av prövningarna men inte i det tredje.

5.6.2 Allmänna intressen

Ansökan Dnr 02-10684/08 som handlar om att det förvärvande bolaget kommer avyttra en motsvarande fastighet till Sveriges Lantbrukuniversitet som på den tänkta avyttringen bedriver forskning och försöksverksamhet anser jag att man gjort en korrekt bedömning och bifallit ansökan. Man hänvisar till prop. 2004/05:53 sid 39. Där anges att särskilda skäl kan vara då det finns allmänna intressen att beakta. Forskning och försöksverksamhet måste kunna anses som allmänna intressen. Samma bedömning har de även gjort i ansökan dnr 02-3513/10 som omfattade anläggandet av en internationell forskningsstation vilket jag också anser är korrekt.

5.6.2 Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och livsmedelsförädlade produktion på orten

I ansökan dnr 02-3378/09 angående att man vill förvärva en egendom som har omfattande kulturhistoriska byggnader har jordbruksverket ansett att detta faller under det som anges i prop. 2004/05:53 sid 39. Propositionen säger uttryckligen att särskilda skäl finns då fastigheter med kulturhistoriskt värdefulla byggnader överförs till bolag då det kan vara svårt att finansiera underhållet för en fysisk person. Även i ansökan Dnr 02-7673/09 anser man att det föreligger samma anledning och bifaller denna ansökan. Här kan man också påvisa att företag som bedriver livsmedelsförädlade produktion på orten önskar förvärva mark som behövs för förädlingsverksamheten. Jordbruksverket har här gjort en bedömning som enligt min mening klart står i linje med lagen.

5.6.3 Transportköp

I fallen som handlar om att Stockholms stad har sålt egendom till sina arrendatorer, som varit fysiska personer, och som i sin tur sedan sålt vidare dessa till juridiska personer har jordbruksverket resonerat olika. I det första fallet dnr 02-6155/09 har man ansett att det tillsammans med flera omständigheter uppfyllt kraven för särskilda skäl. I det andra fallet, dnr 02-3399/10 har man inte ansett att det utgör ett särskilt skäl. Även här anser jag att man resonerar fel. Som jag nämnt tidigare så skall JFL behålla ägarbalansen mellan fysiska och juridiska personer. I det sistnämnda fallet har fastigheten tidigare ägts av en juridisk person, vilket innebär att ägarbalansen inte skulle påverkas på ett negativt sätt trots att egendomen är stor. Ett bifall i detta ärende skulle därmed inte ha motverkat lagens syfte.

5.6.4 Kapitalkrävande fastigheter

Det särskilda skäl som går att utläsa i prop. 1978/79:85 sid 32 om att ett stort och kapitalkrävande företag kan vara tillräcklig grund för förvärvstillstånd har jordbruksverket gjort bedömningen att det inte räcker med att kommande stora investeringar t.ex. uppförande av nya stallar är grund nog. Både i ansökan dnr 02-7453/08 och dnr 02-5876/09 menar man att för att vara kapitalkrävande så kan man inte hänvisa till att man har en speciell drift på egendomen. Det skulle kunna bedrivas på vilken fastighet som helst motsvarande den förvärvade egendomen. Det som är kapitalkrävande måste vara unikt för just den egendomen t.ex. en stor värdefull byggnad som behöver underhåll. Detta anser jag är rimligt precis som jordbruksverket säger, skulle man kunna påvisa detta på många fastigheter som har stort investeringsbehov av t.ex. nya djurstallar och då få förvärvstillstånd.

Något som jag däremot anser man borde kunna hävda är att en stor fastighet som till största delen består av skog och där skötseln av skogen är eftersatt är kapitalkrävande. Finns det liten andel areal skog som kan ge avkastning och en stor andel areal som behöver skogsvård i form av plantering och röjning skulle det kunna innebära att en fysisk person även om köpeskillingen inte är hög, inte på ett tillfredställande sätt skulle kunna bruka den.

Mot detta kan ställas att det alltid enligt prop. 2004/05:53 sid 39 skall vägas om de särskilda skälen överväger att ägarbalansen rubbas. Man kan här säga att större fastigheter som skulle kunna vara kapitalkrävande påverkar ägarbalansen mer än en mindre fastighet men som då inte i samma utsträckning är kapitalkrävande om man bara ser till marken och inga byggnader. I dnr 02-11482/08 hänvisar man till att just detta att fastigheten är liten och inte nämnvärt kommer att påverka ägarbalansen mellan fysiska och juridiska personer.

5.6.5 Harmoniserar lag och beslut

Harmoniserar då besluten med lagen? Ja, enligt min mening gör de det med några undantag som jag tagit upp. Lagen är i grund till för att bibehålla ägarbalansen mellan fysiska och juridiska personer. Detta lägger jordbruksverket stor vikt vid i sina beslut. Det står skrivet i flera av propositionerna som ligger till grund för lagen att ett mångfaldigt ägande ger ett mer varierande och utvecklande ägande och brukande av marken på landsbygden. Jordbruk och skogsbruk är för Sverige som land viktiga basnäringar. De utgör grunden för verksamheten på landsbygden och är en förutsättning för bosättning och nödvändig samhällsservice. Därför är det enligt min mening viktigt att man även i fortsättningen begränsar juridiska personers ägande.

5.7 Jordförvärvslagen, en blick framåt

Hur ser det då ut framåt i tiden? I flera av förarbetena till JFL kan man utläsa att de olika remissinstanserna ofta slår ner på de undersökningar som legat till grund för propositionen. Men dessa undersökningar har ändå fått väga tungt då ändringar i JFL beslutats. Det största felet man sett i undersökningarna är att Sverige är ett stort land och har olika förutsättningar. Slutsatserna har varit för generella och inte alltid kunnat appliceras lokalt. En del anser att lagen nu fyller sin funktion medan andra anser att den inte gör det och att den borde skärpas. Att utföra undersökningar som kan tränga ner och ta hänsyn till alla olika förutsättningar som finns skulle i mina ögon vara ett näst intill omöjligt arbete.

Hur skulle det då bli om man avskaffade kravet på förvärvstillstånd för juridiska personer?

Som det politiska läget ser ut i Sverige idag så går man mot att staten skall äga mindre, både vad gäller företag och mark. Jag syftar på Sveaskogs utförsäljning av skogsmark och utförsäljningen av statliga bolag. Ytterligare ett steg i den riktningen skulle vara ett man släpper på kraven i JFL och låter juridiska personer i större utsträckning förvärva mark från fysiska personer. Meningen med detta skulle kunna vara att de som har större möjlighet genom att man har mer kapital och andra skatteförutsättningar kunna utveckla egendomar på olika sätt. Ett exempel på detta är att många större jordbruksföretag drivs idag i bolagsform. Då det är svårt för bolagen att förvärva marken arrenderas den istället av ägaren som ofta också äger bolaget. Skulle man göra det lättare för bolag att köpa mark skulle dessa konstellationer få det lättare att ytterligare utvecklas. Ser man till hur framgångsrika jordbruksföretag idag utvecklas är det i den riktningen att de blir större och större. Då lagen är till för att gynna utveckling av landsbygden tycker jag att detta vore ett naturligt steg. Stora företag behöver anställda vilket skulle gynna bosättning på landsbygden.

Ska man se frågan ur ett internationellt perspektiv måste företag idag vara i framkant vad gäller utveckling och nytänkande. Idag när handel med livsmedel till stor del sker internationellt krävs det att företagen är i framkant av teknikutvecklingen för att klara av konkurrensen. För att vara det krävs ofta mycket pengar. Små företag har svårare att lägga stora summor på utveckling och nybyggnationer vilket ytterligare är ett skäl till att man skall låta livsmedelsproducerande bolagen äga sin egen mark och på så sätt våga satsa och utvecklas mer.

En annan viktig sak att tänka på är att Sverige är medlem i EU. Skulle man göra det lättare för bolag att förvärva mark skulle detta betyda att även utländska företag från andra EU-länder skulle ges samma möjlighet att förvärva mark som svenska företag. Ser man till hur ägandet håller på att utvecklas i världen där stora arealer köps för att säkra livsmedelsproduktion ser jag inte att steget är så stort till att detta även skulle ske i Sverige. Sverige ligger i ett sådant område som i framtiden kommer att ha goda förutsättningar för livsmedelsproduktion med goda tillgångar på odlingsbar mark och vatten. Internationellt finns det stora aktörer som kan betala stora summor för mark vilket även svenska företag skulle ha svårt att konkurrera mot. Det sämsta scenariot skulle vara att större delen av den produktiva marken, både jordbruksmark och skogsmark skulle ägas av utländska företag. Nu tror jag att marknaden skulle vara självreglerande och inte låta det hända men det är ändå ett viktigt påpekande.

Med detta sagt tror jag inte att JFL kommer att ändras i någon större utsträckning. Det jag kan tänka mig ligger närmast till hands att ändra är att jordbruk i bolagsform bör få förvärva den fastighet som den brukar. Det skulle bli en naturlig utveckling av att det idag ses uppfylla kraven för sär-

skilt skäl då marken av bolag på orten behövs för livsmedelsproduktion.
Som jag också tidigare nämnt så är det snarare aktiviteten på fastigheten
som gynnar glesbygden, inte vem som äger den.

6. SAMMANFATTNING

Sverige är ett land med stort privat ägande. Av de ca 328 000 registrerade lantbruksfastigheter ägs ca 266 000 av fysiska personer. Denna ägarstruktur regleras av Jordförvärvslagen 1979:230.

De tre huvudsakliga syftena med lagen är att:

- gynna bosättning och sysselsättning i glesbygd
- skapa en bättre ägarstruktur i omarronderingsområden
- begränsa juridiska personers äganderätt

För att en juridisk person skall få förvärva en lantbruksegendom behöver den ett förvärvstillstånd. Förvärv med en köpeskilling över 10 miljoner kronor prövas centralt av jordbruksverket. Enligt jordförvärvslagen kan en juridisk person beviljas förvärvstillstånd enligt följande skäl:

- Förvärvaren avstår, kan komma att avstå eller har under de närmaste fem föregående åren avstått lantbruksegendom som i fråga om produktionsförmåga ungefär motsvarar den egendom som avses med förvärvet och om avståndet skett eller kan antas komma ske eller har skett till en fysisk person eller till staten för naturvårdsändamål.
- Egendomen är avsedd för annat ändamål än jord - och skogsbruk
- Förvärvet huvudsakligen avser skogsmark och förvärvaren på orten driver sådan industriell verksamhet i vilken egendomens virkesavkastning behövs
- Förvärvet sker från annan juridisk person än dödsbo
- Att det finns särskilda skäl

Detta examensarbets syfte är att studera när förvärvstillstånd givits till juridiska personer, på vilka grunder och om detta harmoniserar med lagen. Extra vikt har lagts på den sista punkten, särskilda skäl.

Totalt är det 96 st. prövningar av förvärvstillstånd för juridiska personer som studerats. Dessa sträcker sig från 2008-2010. De har fördelat sig på 79 st. bifall och 17 st. avslag. Redan på utfallet kan man se att de prövande ofta har bra grund till att få tillstånd.

I de fyra första skälen kan man på resultatet se att det inte är några större problem att tolka vad lagstiftaren tänkt då lagen skrevs. Det är enkelt både för sökanden och för beslutfattande att se vad som krävs för att bifalla ett förvärvstillstånd.

Det råder däremot delade meningar om förvärvstillstånd enligt den femte och sista punkten särskilda skäl. Här finns det inte på samma sätt tydliga

linjer för vad som anses vara särskilda skäl som det gör i de fyra tidigare punkterna. Här talar resultatet sitt tydliga språk, 10 st. bifall och 9 st. avslag.

I förarbetena som finns till jordförvärvslagen ges några exempel på vad som kan anses vara särskilda skäl. Man anger bl.a. att om en fastighet är stor och kapitalkrävande kan det anses vara ett tillräckligt skäl. Vidare skriver man också att byggnader som har ett kulturhistoriskt värde eller att ett livsmedelsproducerande företag på orten behöver marken i sin förädlingsverksamhet. Slutligen sägs att dessa skäl alltid skall vägas mot att ägarfördelningen mellan fysiska och juridiska personer rubbas. Detta innebär att en större fastighet i högre grad påverkar ägarfördelningen än en liten fastighet, vilket också då påverkar beslutsfattande i olika grad.

Harmoniserar då besluten med lagen. Ja, i stort anser jag att de gör det. I några undantagsfall så anser jag att jordbruksverket gjort olika bedömningar på vad jag anser är samma förutsättningar men utöver det så tycker jag besluten väl följer lagstiftarens tanke med lagen att reglera juridiska personers ägande av lantbruksfastigheter.

7. KÄLLFÖRTECKNING

7.1 Litteratur

Gregow T, *Sveriges rikes lag*, 131 uppl., Norstedts Juridik 2010
ISBN 978-91-39-01435-5

Julstad B, *Fastighetsindelning och markanvändning*, 3 uppl., Nordstedts Juridik 2005, ISBN 978-91-39-10674-6

Loman L-O, *Skogsstatistisk årsbok 2010*, Skogsstyrelsen 2010
ISBN 978-91-88462930

SCB, *Markanvändning i Sverige femte upplagan*, SCB-Tryck, Örebro 2009
ISBN 978-91-618-1464-0

SCB, Lantbruksenheten

Utredningar:
SOU 2001:38

Propositioner:
Prop. 1878/79:85
Prop. 1986/87:122
Prop. 1990/91:155
Prop. 2004/05:53

Examensarbeten:
Leander E, *Jordförvärvslagens tillämpning 2007*
ISRN LUTVDG/TVLM 07/5156 SE

7.2 Internet

Länk A

Jordbruksverket (2011): *Vem behöver förvärvstillstånd*
http://www2.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/trycksaker/Pdf_ovrigt/ovr120.pdf
(2011-05-24)

7.3 Förvärvstillstånds ärenden

Dnr 02-2448/08
Dnr 02-4552/08
Dnr 02-4620/08

Dnr 02-6097/08
Dnr 02-6279/08
Dnr 02-6579/08
Dnr 02-6981/08
Dnr 02-7154/08
Dnr 02-7454/08
Dnr 02-7499/08
Dnr 02-9224/08
Dnr 02-9460/08
Dnr 02-9461/08
Dnr 02-10684/08
Dnr 02-11118/08
Dnr 02-11482/08
Dnr 02-11739/08
Dnr 02-12205/08
Dnr 02-12489/08
Dnr 02-12528/08
Dnr 02-12736/08
Dnr 02-12843/08
Dnr 02-603/09
Dnr 02-1746/09
Dnr 02-1858/09
Dnr 02-1859/09
Dnr 02-2000/09
Dnr 02-2419/09
Dnr 02-2514/09
Dnr 02-2515/09
Dnr 02-2557/09
Dnr 02 - 3124/09
Dnr 02-3378/09
Dnr 02-3379/09
Dnr 02-3912/09
Dnr 02-4901/09
Dnr 02-5297/09
Dnr 02-5450/09
Dnr 02 - 5454/09
Dnr 02-6155/09
Dnr 02-7673/09
Dnr 02-7762/09
Dnr 02-7799/09
Dnr 02-8697/09
Dnr 02-8804/09
Dnr 02-9218/09
Dnr 02-9611/09
Dnr 02-10498/09
Dnr 02-10704/09
Dnr 02-10739/09

Dnr 02-11079/09
Dnr 02-12267/09
Dnr 02-12567/09
Dnr 02-10698/09
Dnr 02-11949/09
Dnr 02-266/10
Dnr 02-1740/10
Dnr 02-1750/10
Dnr 02-2525/10
Dnr 02-3044/10
Dnr 02-3441/10
Dnr 02-3513/10
Dnr 02-4418/10
Dnr 02-6071/10
Dnr 02-6987/10
Dnr 02-7147/10
Dnr 02-7851/10
Dnr 02-7852/10
Dnr 02-8564/10
Dnr 02-8572/10
Dnr 02-8756/10
Dnr 02-8853/10
Dnr 02-11844/10
Dnr 02-11845/10
Dnr 02-12528/10
Dnr 02-13131/10
Dnr 02-13518/10